

FotoWare

Pokročilá správa obsahu v pre-pressu

Správa digitálního obsahu (počítačové grafiky a digitálních fotografií, dokumentů, sázecích aplikací či kancelářských programů atp.) má na pracovištích předtiskové přípravy zásadní význam. Využit lze pro ni různé nástroje a systémy, řazené obvykle do kategorií digital asset management či content management.

Zavedeným výrobcem řešení daného typu, jehož produkty využívají v zahraničí mnohá renomovaná vydavatelství, agentury a profesionální fotografové, či též státní a korporátní sféra, je norská společnost FotoWare. U nás nejsou její produkty příliš známy, pozornost nicméně určitě zasluží. V tomto našem článku bychom proto rádi produktové portfolio FotoWare představili trochu blíže.

FotoStation Pro

Nabídka Fotoware představuje ucelenou řadu řešení, jejímž základem je bezesporu produkt FotoStation Pro (aktuálně ve verzi 6.0, které je věnován náš další popis). Jedná se o nástroj pro správu obsahu, určený k nasazení na pracovištích jako jsou vydavatelství, reklamní agentury, fotoateliéry či pre-pressová studia. Funkce produktu jsou zaměřeny především na digitální fotografie a další počítačovou grafiku (TIFF, JPEG, EPS, RAW formáty aj.), k dispozici jsou nicméně i nástroje pro práci s dalšími publikačními formáty (InDesign, QuarkXPress, PDF, Microsoft Office, audio a video aj.), základní zpracování na bázi metadat je k dispozici v podstatě u libovolného formátu. Řešení lze používat samostatně (na platformách Windows XP/Vista a Mac OS X Tiger/Leopard), k dispozici jsou navíc možnosti integrace s dalšími produkty FotoWare (viz níže) i jiných výrobců (redakční systémy apod.).

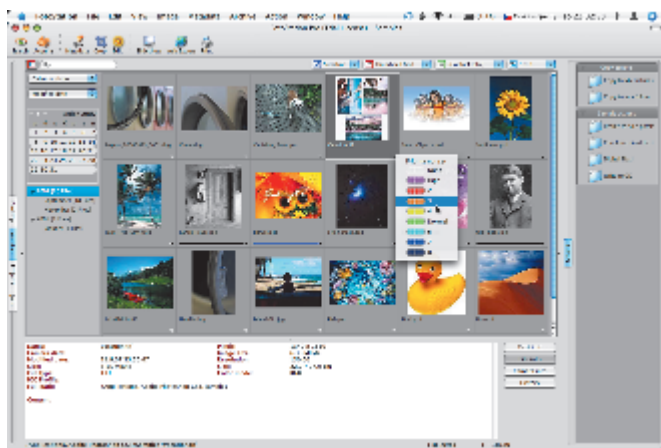
Rozhraní

Správa zdrojů probíhá v prostředí sestávajícím z oken, záložek a panelů, které je plně upravitelné (včetně grafického podání), konfigurace lze uložit a pak snadno přepínat, k dispozici je správa konfigurací prostřednictvím

serveru. Nejedná se přitom o nějakou samoúčelnou schopnost: u FotoStation se předpokládá použití jedné instalace více uživateli (redaktoři, fotoeditoři apod.), zpracování různého typu obsahu, vyžadující rozdílná nastavení, či též potřeba unifikovat pracovní prostředí v rámci pracovišť. Za zmínku stojí možnost přepnout okno FotoStation do módu Drag & Drop, tedy podoby malé palety, z které pak může uživatel snadno přesouvat zobrazené zdroje do jiných aplikací apod.

Správa zdrojů

Při správě zdrojů nemění FotoStation fyzické umístění souborů a ani nevede správu odkazů a metadat zdrojů v databázi tak striktním

Prostředí FotoStation Pro 6.0

způsobem jako třeba Canto Cumulus či Extensis Portfolio. Používá index, ve kterém ukládá základní informace o spravovaných souborech, daným přístupem je tedy asi nejvíce podobná Adobe Bridge.

FotoStation dovoluje zpracovávat jak soubory dostupné z daného počítače (lokální, síťové disky), tak i uložené na externích, „offline“ médiích. K dispozici jsou nástroje pro automatizované nahrávání zdrojů z digitálních fotoaparátů, paměťových karet či jiných podobných zařízení.

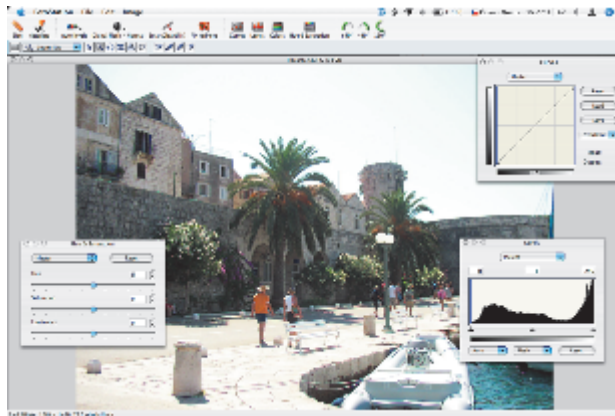
Mimo prostého procházení souborovou strukturou nabízí FotoStation velmi silné možnosti personalizovaného přístupu ke zdrojům pro-

střednictvím tzv. archivu. Pod daným pojmem se míní odkaz na určenou složku, u kterého lze využít například filtrování pohledů na soubory podle typu či vyhledávacích kritérií, uživatelská oprávnění (pro procházení podložkami, odstraňování souborů aj.), značkovací sady aj. Použit lze pak i tzv. projekt, což je kolekce odkazů na soubory z různého umístění, opatřená příslušným popisem, kterou je možno sdílet prostřednictvím sítě. Správané zdroje lze prohlížet různými způsoby. K dispozici jsou odpovídající náhledy, u nichž je možno vypsat požadovaná metadata, dále se nabízí skutečně různorodé setřiditelné seznamy (více jak 70 možností), možné je rychlé zobrazení zdrojů podle data (vytvoření, uložení atp.) nebo společného metadatového pole apod. Svým způsobem unikátní je funkce History, dovolující se zdrojem uložit historii jeho úprav provedených v rámci FotoStation. Dohledávání zdrojů funguje na bázi souborových atributů a připojených metadat. Odpovídající vyhledávací funkce přitom dovoluje formulovat komplexní dotazy, které lze ukládat pro opakované použití. K dispozici je zde i možnost hromadného nahrazování v metadatových polích.

Metadata

Správa zdrojů se neobejde bez metadat, a proto i FotoStation nabízí pokročilé nástroje pro daný typ informací. Podporovány jsou přitom metadatové formáty Exif a XMP. Údaje v těchto formátech umí FotoStation zobrazovat, využívat při vyhledávání či dalším zpracování a také upravovat (u Exif jen částečně). Zásadní roli zde přitom má použití XMP, jež je nyní hlavním nosičem metadatových informací ve FotoStation (nahrazuje dřívější použití IPTC). Připomeňme na tomto místě, že se jedná o formát společnosti Adobe, podporovaný v prakticky všech Adobe aplikacích a dále též přibývajícím počtu produktů jiných výrobců. Odpovídající nástroje dovolují ve FotoStation vkládat XMP metadata i do souborů v obrázkových formátech (JPEG, TIFF apod.). Tam, kde vkládání není možné, generuje se pro daný soubor příslušný externí metadatový soubor (XMP sidecar file), jež pak může být případně postoupen s daným souborem z FotoWare do dalšího workflow. Důležitá je skutečnost, že v rámci XMP metadat lze vyjádřit

strukturu IPTC metadat používaných dosud zejména v prostředí vydavatelství: odpovídající prostředky FotoStation takto dovolují zachovat zpětnou kompatibilitu s metadatovými popisy v daném formátu.

FotoStation Pro nabízí bohaté možnosti úprav digitálních fotografií

Za zmínku stojí pokročilé možnosti automatizovaného vkládání metadat. Využit zde lze textové šablony, makra, autotext a kontrolu pravopisu (vyžaduje instalaci Microsoft Office) a tzv. akce (viz níže). Mimo popisných metadat jsou k dispozici i visačky, jež poslouží například při rychlém vytřídění zdrojů, indikaci statusu apod.

Zpracování obrázků

FotoStation dovoluje provést řadu základních i pokročilejších úprav počítačové grafiky, tedy především digitálních fotografií. Záměrem je zde poskytnout uživateli systému možnost provést rychle potřebné úpravy snímků, aniž by bylo třeba přecházet do jiné aplikace (Photoshop apod.). V repertoáru úprav nalezneme vedle standardního ořezu též tzv. soft-cropping (dovoluje jednodušší maskování), k dispozici je resampling, jež se volitelně provede i automaticky ve chvíli, kdy uživatel přetáhne obrázek z FotoStation do jiné aplikace. Funkce rotace dovoluje mimo samotné změny dat v souboru i rychlou rotaci náhledu pro prvotní orientaci.

K dispozici je dále řada nástrojů (dle výrobce obvykle v nadstandardní, profesionální kvalitě), například pro nastavení jasu a kontrastu, přechodové křivky nebo bílého a černého bodu, redukci červených očí, použití digitálního blesku,

odšumění fotografie apod. Většinu těchto nástrojů může uživatel použít v plně automatizovaném módu, a nechýbí ani možnosti hromadného zpracování pomocí tzv. akcí (viz níže), na druhou stranu jsou možná i preciznější manuální doladění. K dispozici jsou rovněž možnosti konverze do JPEG, TIFF a EPS.

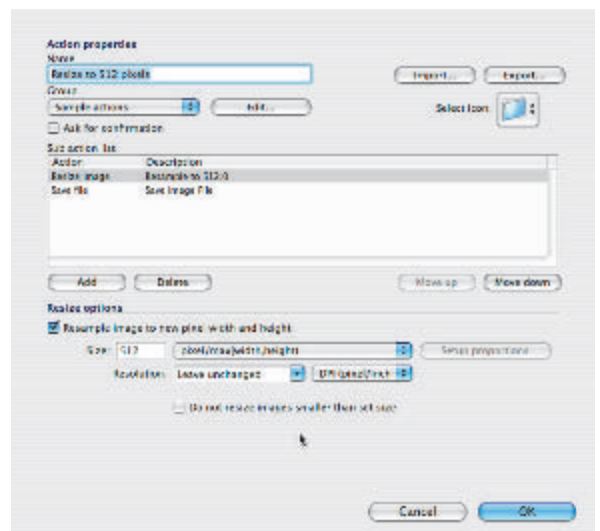
Vzhledem k předpokládané oblasti nasazení nepřekvapí přítomnost nástrojů spojených s color managementem. K dispozici jsou tak prostředky pro vložení či vyjmutí ICC profilu obrázku, profil pak lze využít i k transformaci barvového prostoru, zobrazení či vytištění obrázku.

Při tisku je k dispozici i funkce náhledového archu (např. pro přehled obrázků použitých v určitém projektu), generované archy lze ukládat rovněž do různých elektronických formátů. Možné je vystavení alba obrázků na Webu, přičemž vzhled je plně konfigurovatelný pomocí šablon. Nabízí se i možnost prezentace s případným uložením do videosouboru.

Za zmínku stojí existence extenzí QuarkXPressu FotoXStream Repro a Drop. Ty dovolují inteligentní přebírání obrázků z FotoStation do XPressu (automatické zpracování po přetažení do dokumentu).

Automatizace

Velmi silným prostředkem jsou ve FotoStation akce. Díky nim lze automatizovat nejrůznější činnosti prováděné v prostředí programu. Tvorba akcí probíhá prostřednictvím názorných dialogů, ve kterých uživatel konfiguruje sekvenci nástrojů, s pomocí kterých se pak provede zpracování předložených souborů. Akce dovolují v sobě kombinovat například běžné souborové operace (kopírování, přesun, přejmenování aj.), zpracování metadat, konverze formátů, úpravy obrázků, odesílání

Činnost FotoStation Pro je automatizovatelná pomocí akcí

e-mailem či na FTP nebo HTTP server, tisk, vypalování na CD/DVD a mnoho dalšího. Na univerzálnosti přidává akcím možnost použít v jejich rámci volání externích aplikací či skriptů. Předat jeden či více zdrojů ke zpracování lze pak pouhým přetažením na ikonu akce. Akce násobí možnosti FotoStation skutečně významným způsobem. S jejich pomocí zvládne uživatel provést například základní úpravy snímků a jejich následné odeslání plně automaticky, možné je také třeba různé vytřídění souborů podle jejich metadat apod. Akce mohou být sdíleny a jednotně užívány v rámci celého pracoviště, což unifikuje zpracování a eliminuje chyby.

Hodnocení

FotoStation Pro 6.0 je v tuzemsku k dispozici prostřednictvím českého distributora produktů FotoWare, společnosti Swel, za cenu 14 700 Kč bez DPH v případě Standalone verze a 22 500 Kč u verze Client (ta se liší možnostmi napojení na řešení Index Manager popsané níže). Nejsou to úplně nízké částky, ale trůfáme si tvrdit, že celková sada funkcí produktu a ergonomie užívání jsou nastaveny velmi dobře pro všechna pracoviště, která potřebují rychle a rutinně zpracovávat velké objemy publikačních podkladů, především pak digitálních fotografií. Samozřejmě, jsou zde i jiná obdobná řešení, jako třeba Canto Cumulus, Extensis Portfolio či i bezplatný Adobe Bridge, nicméně FotoStation Pro má i v takovéto konkurenci rozhodně co nabídnout – zvědavému čtenáři takto doporučujeme k odzkoušení odpovídající bezplatné demo, dostupné na serveru výrobce (www.fotoware.com). V potaz je pak třeba rozhodně brát i provázání FotoStation s dalšími produkty FotoWare, které si nyní také přiblížíme.

Index Manager

Posláním řešení Index Manager je poskytnout rychlé vyhledávání v rozsáhlých kolekcích souborů, spravovaných pomocí souborových serverů na různých umístěních (lokálních i síťových discích, externích médiích typu CD/DVD). Obdobně jako v případě dále popisovaných FotoWare produktů se jedná o serverové řešení, provozovatelné v daném případě na platformě Windows Server 2003. Index Manager průběžně aktualizuje svůj index, obsahující odkazy na zdroje dostupné prostřednictvím souborových serverů. Na bázi metadat, jako jsou pojmenování souboru, datum jeho vytvoření či modifikace, vložená či připojená XMP metadata aj., lze indexovat soubor v podstatě libovolného typu, u formátů, jako je TIFF či JPEG, jsou navíc inde-

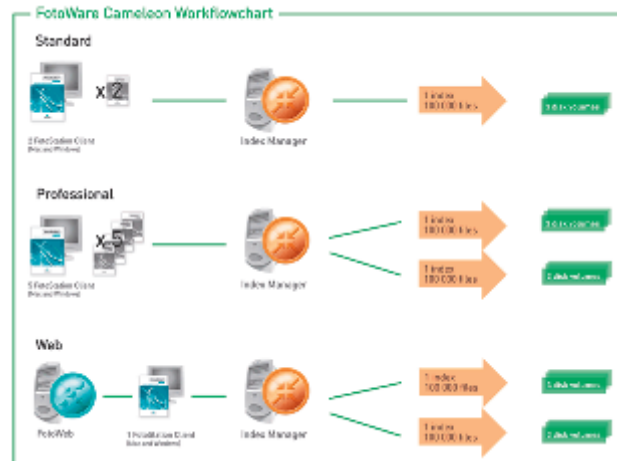
xována i Exif metadata, v případě InDesignu, QuarkXPressu či dokumentů Microsoft Office pak i textový obsah, pro mnohé formáty jsou k dispozici náhledy. Uživatelé na jednotlivých klientských stanicích poté mohou s použitím pokročilé vyhledávací funkce velmi snadno a hlavně rychle dohledat prostřednictvím indexu požadovaná data. Řešení se takto nasazuje v kombinaci s výše zmíněným produktem FotoStation Client a rovněž dále popsaným produktem FotoWeb.

Cena, činící u méně vybavené podoby Standard 76 500 Kč, u pokročilejší Enterprise pak 193 500 Kč, se nemusí jevit jako právě nejvyšší. Nicméně zejména tam, kde objem spravovaných dat překročí určitý limit (řádově

spolupráce a podobného využití přijde vhod volitelná komponenta FotoWeb Desktop (5 900 Kč), dovolující zvolený zdroj otevřít v lokální aplikaci k úpravám a po tuto dobu jej pro ostatní uživatele FotoWeb uzamknout, k dispozici zde jsou i základní úpravy obrazových dat (ořez, korekce barev atp.) přímo v prostředí webového prohlížeče.

Cameleon

Škálovatelným řešením, určeným zejména pro potřeby korporátní sféry – ale použitelným dobře i na pre-pressových pracovištích – je Cameleon. Základní, Standard podoba (54 800 Kč) dovoluje využít serverové indexování (1 index o maximálně 100 000 položkách, maximálně tři disky), coby klientská komponenta se poskytuje FotoStation Pro (2 licence v ceně). Podoba Professional (183 000 Kč) pak podporuje větší objem indexování, verze Web (282 000 Kč) k tomu přidává možnosti aplikace FotoWeb.

Řešení Cameleon lze nasadit různými způsoby

desítky tisíc položek), nabízí Index Manager výrazné zvýšení uživatelské produktivity při dohledávání, resp. tedy jakémkoli zpracování publikačních zdrojů.

FotoWeb

Produkt FotoWeb (cena od 85 400 Kč) nabízí možnost vystavení zvolených zdrojů (obrázky, video, PDF soubory aj.) prostřednictvím World Wide Webu. Ve webové prezentaci se takto s jeho pomocí zobrazí příslušné náhledy s případnou možností downloadu souboru zdroje, k dispozici je komfortní vyhledávací funkce, přístup ke zdrojům lze podmínit heslem atp. Velkou výhodou daného řešení je, že klienti potřebují k jeho užití pouze standardní webový prohlížeč, data jsou dostupná z jakéhokoli počítače připojeného k internetu. Snadná a rychlá by měla být instalace, konfigurace a údržba FotoWeb serveru. Daným způsobem mohou publikační pracoviště zajistit skupinovou spolupráci nad zdroji v rámci svých provozů či s klienty, možné je takto i elektronické publikování, prodej stock fotografií apod. V případě skupinové

78 800–256 500 Kč podle schopností). Zpracování je založeno na konceptu tzv. channels, fungujících podobně jako horké složky, ke zpracování lze předat soubory vyhledané Index Managemem. Do podoby bitmapových formátů je možno pro další zpracování převést i formáty vektorové nebo obsah z PDF či video souborů. Produkt dokáže zajistit konverze na bázi ICC profilů, automatické úpravy digitálních fotografií (zaostření, kontrast, odstranění prachu aj.), resampling, nastavení metadat, vložení vodoznaků, setřídění či přejmenování souborů apod. K dispozici je rovněž kontrola kvality obrázků z hlediska jejich histogramu či výstupu ve CMYK, volitelně lze nasadit moduly SmartColor (pokročilé automatické vyladění barev) či SmartClean (sofistikované redukce šumu). Hlavním benefitem Color Factory je schopnost výkonného automatizovaného zpracování mimo prostředí klientských stanic, tuto nicméně zúročí až provoz, který pracuje s velkými objemy dat.

Pro Svět tisku připravil
Richard Krejčí